

Rautjärven ilmastosuunnitelma 2025-2029

ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Sisällysluettelo

Aluksi	Keskeiset käsitteet3 Alkusanat4
Ilmastotyön nykytila, päästökehitys ja tavoite	Ilmastotyön verkostot6 Kunnan päästökehitys7 Arvio tulevasta päästökehityksestä10 Päästökehityksen vertailua11 Tavoite päästöjen vähentämisestä13
Toimenpiteet ja seuranta	Ilmastotyön painopisteet ja strategiset tavoitteet14 Ilmastotyön muut tavoitteet ja toimenpiteet18 Suunnitelman toteutumisen seuranta28

Keskeiset käsitteet

Kasvihuonekaasu	Ilmakehän kaasu (esim. vesihöyry, hiilidioksidi, metaani ja typpioksiduuli), joka päästää auringonsäteilyn lävitseen, mutta pidättää maan pinnalta saapuvaa lämpösäteilyä.
Ilmastonmuutos	Maapallon ilmaston tiedetään muuttuvan luonnollisista syistä. Nyt käynnissä oleva muutos on kuitenkin luonnolliseen ilmastomuuttumiseen verrattuna nopeaa, eikä se anna luonnolle tarpeeksi aikaa sopeutua muutokseen. Ihmistoiminnan seurauksena ilmakehään vapautuu liikaa kasvihuonekaasuja, jotka voimistavat kasvihuoneilmiötä ja aiheuttavat maapallon ilmaston lämpenemisen.
Ilmastotavoite	Ilmastotavoitteista puhutaan, kun toimija kuten yritys, yhdistys, kaupunki, valtio, alue jne. asettaa ilmastotyölleen tavoitteen esimerkiksi olla hiilineutraali. Yleisesti käytetty tavoite liittyy CO ₂ -päästöjen pienentämiseen ja ilmastomuutoksen hillintään. Päästöjen vähenemistä verrataan usein perusvuoden päästötasoon. Suomessa yleisiä perusvuosia ovat 1990 ja 2007.
CO ₂ e	Hiilidioksidiekvivalentti (myös CO ₂ -ekv) on kasvihuonekaasujen yhteydessä käytetty suure ja sen mittayksikkönä käytetään usein massa mittayksikköjä kuten kilo (kg) tai tonni (t). Hiilidioksidiekvivalentissa hiilidioksidin lisäksi on otettu huomioon myös muiden kasvihuonepäästöjen ilmastoa lämmittävä vaikutus.
ALas-laskentamalli	Suomen ympäristökeskuksen ALas päästölaskentajärjestelmä on yhdenmukainen kaikkien kuntien kesken ja sen avulla voidaan vertailla eri kuntien päästöjä myös asukaskohtaisesti. Laskenta kattaa kaikki Suomen kunnat ja 80 päästösektoria. Lisätietoa laskentamallista Suomen ympäristökeskuksen sivulla.
Hiilineutraalius	Hiilineutraalius tarkoittaa, että hiilidioksidipäästöjä tuotetaan korkeintaan sen verran kuin niitä voidaan sitoa ilmakehästä hiilinieluihin. Ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi on ensisijaisen tärkeää vähentää päästöjä.
Perusskenaario	Oletettujen olemassa olevien politiikkatoimien sekä muiden tiedossa olevien kansallisella tasolla päätettyjen toimien vaikutus alueen päästökehitykseen tulevina vuosina
Päästökuilu	Ero nykyisillä toimenpiteillä saavutettavan päästömäärän sekä ilmastotavoitteen välillä.
Päästöhyvitys	Päästöhyvitykset ovat toimia, joilla voidaan sitoa tai vähentää ilmastopäästöjä. SYKE:n skenaariotyökalussa voidaan hyödyntää useita päästöhyvityksiä, jotka ovat yhteneväiset Hinkulaskennan päästöhyvitysten kanssa. Keskeistä on, että päästöhyvitykset täydentävät suoria päästövähennystoimia, eivätkä korvaa niitä.
Hiilinielu	Hiilinielu on periaatteessa mikä tahansa prosessi, joka poistaa hiiltä ilmakehästä, pienentää ilmakehän CO ₂ -pitoisuutta ja siten viilentää ilmastoa. Kyseessä on siis käänteinen prosessi kasvihuonekaasupäästöille, jotka lisäävät CO ₂ :n määrää ilmakehässä ja lämmittävät ilmastoa. Tärkeimmät hiilinielut ovat meret ja metsät.
Hiilivarasto	Hiilivarasto on nimensä mukaisesti esimerkiksi metsä tai suo, joka on sitonut itseensä kasvaessaan hiiltä. Myös pitkäikäiset puutuotteet kuten hirsitalot ovat hiilivarasto.

Alkusanat

Suomen tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää päästövähennyksiä sekä hiilinielujen vahvistamista. Myös luonnon monimuotoisuus on syytä huomioida, jotta luontokadon eteneminen saadaan katkaistua.

Kunnilla on hyvin monenlaisia rooleja ja mahdollisuuksia ilmastotyön edistämisessä. Kunnan merkitys ilmastotyössä voi olla huomattavasti kokoaan suurempi. Kunnat voivat oman päästövähennystyönsä lisäksi mahdollistaa asukkaille, yrityksille ja muille toimijoille erilaisia valintoja, joilla ne voivat vähentää päästöjään.

Ilmastosuunnitelma toimii Rautjärven kunnan tekemän ilmastotyön pohjana ja sen on määrä tehdä kunnan ilmastotyöstä näkyvämpää ja määrätietoisempää. Ilmastoteoilla on usein mahdollista saavuttaa myös taloudellisia säästöjä, kilpailuetua ja vetovoimaa.

Tämä suunnitelma on tehty vuosien 2023-2024 aikana. Sen laatimiseen on saatu ympäristöministeriön myöntämä valtionavustus. Suunnitelman sisältö noudattaa ilmastolain (423/2022) § 14a mukaisia vaatimuksia. Suunnitelma tehtiin saman aikaisesti viiden muun Etelä-Karjalan kunnan kanssa ja suunnitelman tekoa koordinoi Etelä-Karjalan liitto.

Suunnitelman piirroskuvituksesta vastaavat Simpeleen koulun oppilaat. Kuvitus on laadittu otsikolla *"Mikä kotikuntani luonnossa on parasta ja mikä puolestaan herättää huoleni?"*

Happiness Mushumba

PARIKKALA *Parasla yhdessä*

Rautjärvi

RUOKO-
LAHTI

LUUMÄKI
Kyläyhteisö

Lemi

TAIPALSAARI
Parasta elämää

ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO

1. Ilmastotyön nykytila, päästökehitys ja tavoite

Ilmastotyön verkostot

Rautjärven kunta on noudattanut lakisääteisiä muutoksia ja vähentänyt sitä kautta päästöjään. Lisäksi Rautjärvi on ollut mukana hiilineutraalien kuntien Hinku-verkostossa vuodesta 2013 lähtien. Hinku-jäsenyyden myötä Rautjärvi on ollut mukana myös kuntien energiatehokkuussopimuksessa (KETS) vuodesta 2019 lähtien. Kunnassa on saavutettu päästövähennyksiä ja Hinku-tavotteeseen on sitouduttu.

[Rautjärven kunnan ympäristöohjelma](#) on laadittu vuonna 2015-2016 osana EAKR-rahoitteista Etelä-Karjalan kuntien ympäristöohjelmat –hanketta. Rautjärven kunta on [Vetylaakson jäsen](#)

[Kuntien energiatehokkuussopimus \(KETS\)](#)

Vapaaehtoiset energiatehokkuussopimukset ovat valtion ja toimialojen yhdessä valitsema keino täyttää Suomelle asetetut kansainväliset energiatehokkuusvelvoitteet. Sopimusten energiatehokkuustavoitteisiin on sitoutunut Suomessa yli 700 yritystä sekä yli 150 kuntaa ja kuntayhtymää.

Kunta-alan energiatehokkuussopimus on työ- ja elinkeinoministeriön, Energiaviraston ja Kuntaliiton välinen sopimus tehokkaammasta energiankäytöstä kunta-alalla. Nykyinen sopimuskausi on voimassa vuoteen 2025.

Rautjärven kunta raportoi vuosittain omasta energiankäytöstään sekä toteutetuista energiatehokkuustoimista sopimuksen mukaisesti.

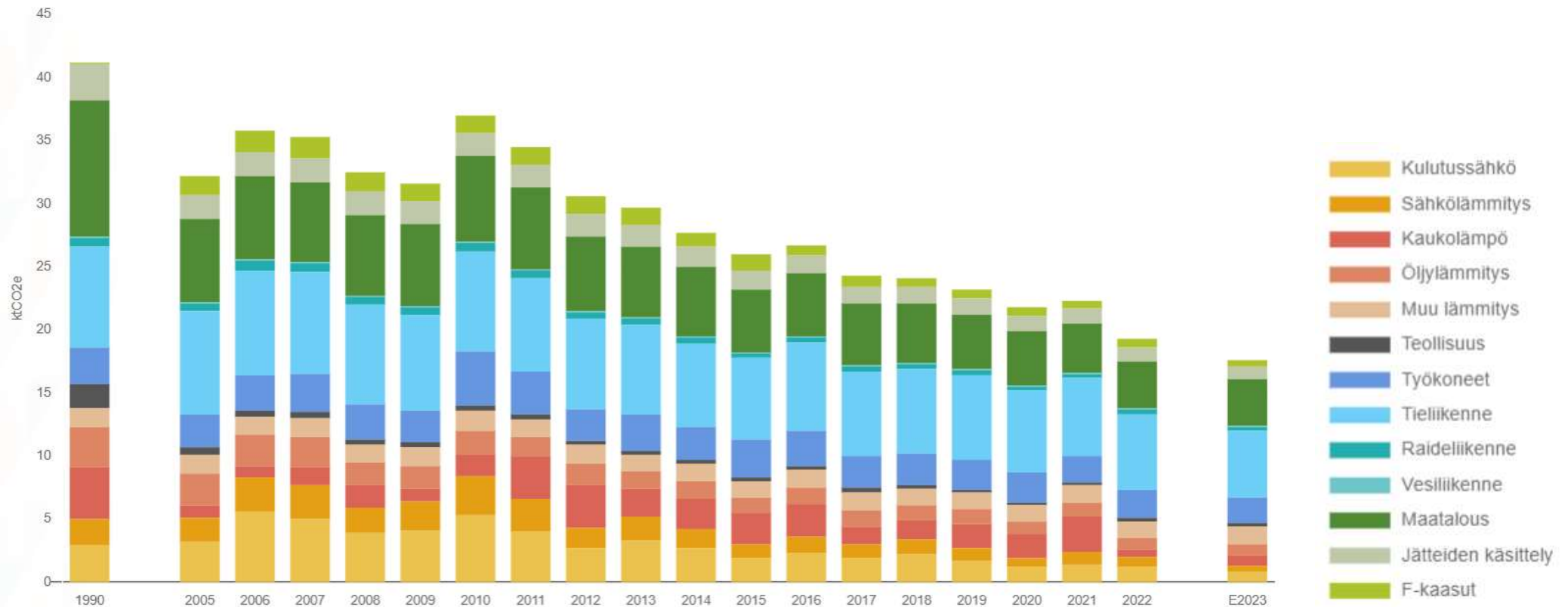
**ENERGIATEHOKKUUS-
SOPIMUKSET**

[Hinku-verkosto](#)

Etelä-Karjala kuuluu hiilineutraalien kuntien ja maakuntien Hinku-verkostoon. Verkostossa mukana olevat kunnat ja maakunnat kuuluvat ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijöihin ja ovat sitoutuneet tavoittelemaan 80 % päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Hinku-verkostoon kuulumisen edellyttää Kuntien energiatehokkuussopimukseen liittymistä.

Rautjärven käyttöperusteiset päästöt 1990 ja 2005-2023

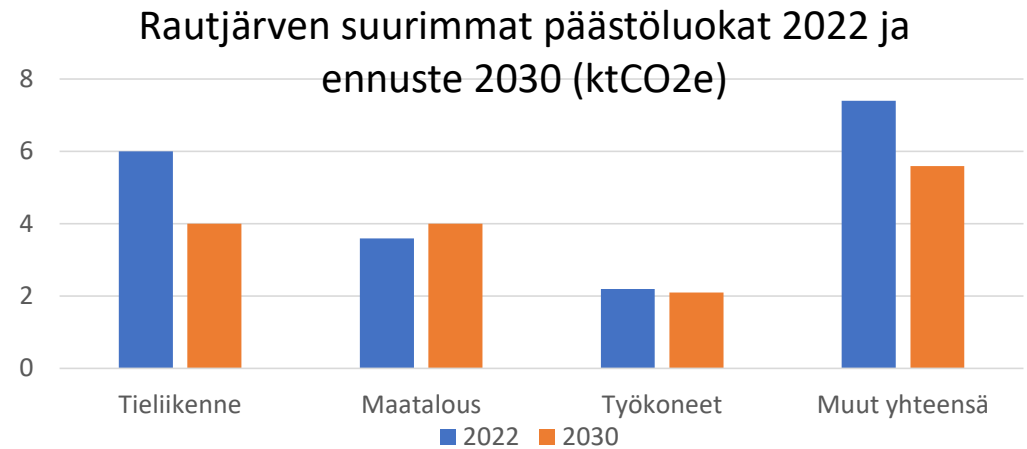
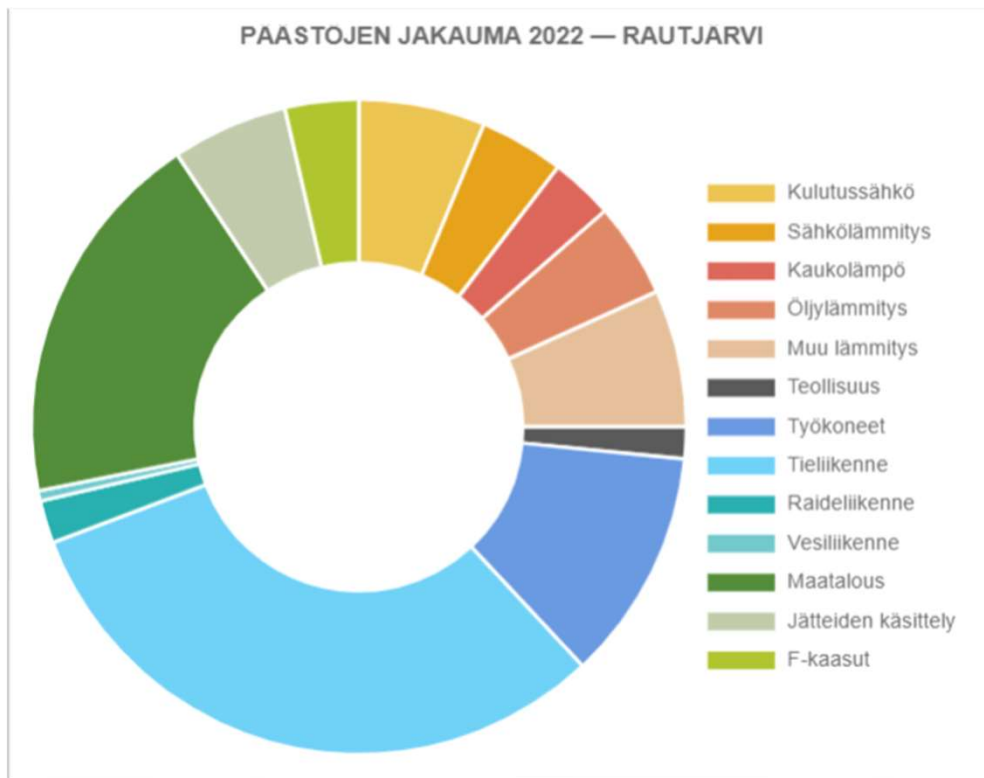

Laskentamalli: Hinku-laskenta ilman päästöhyvityksiä.

Päästökaupan alaisia teollisuuden päästöjä Rautjärvellä oli 22,3 ktCO₂e vuonna 2022.

Lähde: [SYKE - kuntien ja alueiden khk-päästöt \(hiilineutraalisuomi.fi\)](https://hiilineutraalisuomi.fi)

Mistä Rautjärven päästöt syntyvät?

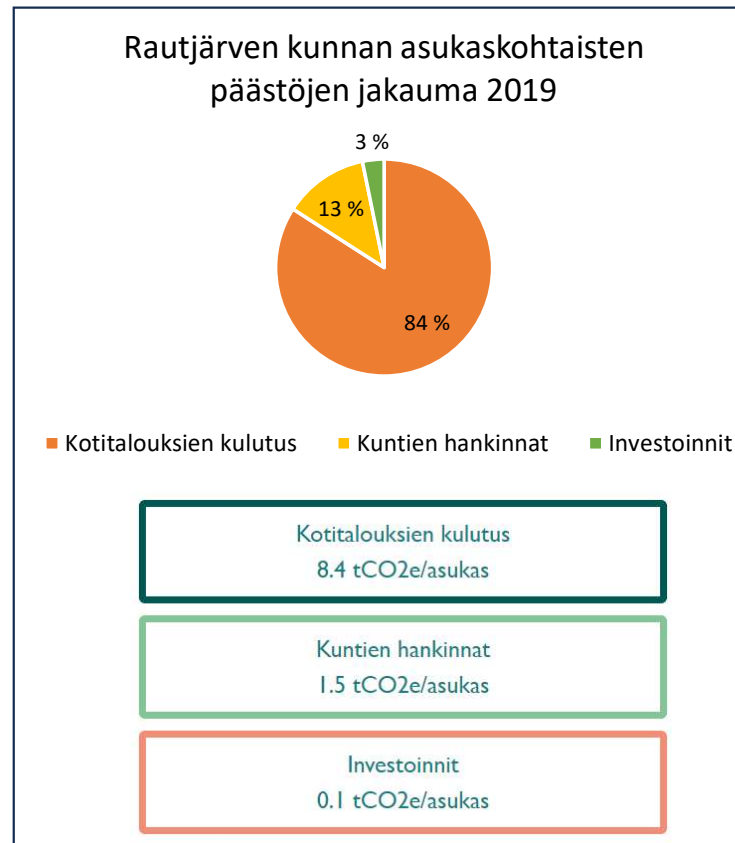
Muut –luokassa: (lämmitys, kulutussähkö, teollisuus, raide- ja vesiliikenne, jätteiden käsittely, F-kaasut)

Suurimpien päästöluokkien isoin vähennyspotentiali on tieliikenteessä. Rautjärvellä myös mm. rakennusten energiankulutuksessa on merkittävää päästövähennyspotentialia.

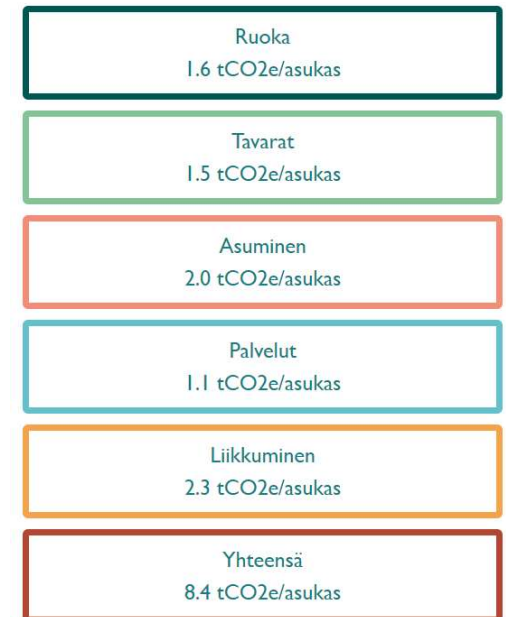
Lähde: [SYKE - kuntien ja alueiden khk-päästöt \(hiilineutraalisuomi.fi\)](https://www.hiilineutraalisuomi.fi/)

Kulutusperäiset päästöt/ asukas Rautjärvellä

- Suomen ympäristökeskuksen (Syke) laskemat kuntien kulutusperäiset kasvihuonekaasupäästöt sisältävät päästöt kotitalouksien kulutuksesta, kuntien hankinnoista ja investoinneista, sekä yksityisistä asuinrakennus-investoinneista.
- Syke julkaisi kulutusperäisten päästötietojen päivityksen joulukuussa 2024. Rautjärven kunnan kulutusperusteiset päästöt olivat laskeneet hieman vuodesta 2015 vuoteen 2019. Kaiken kaikkiaan [kuntien kulutusperäiset päästöt ovat vielä kaukana kestävästä tasosta](#).

Vuonna 2019 Rautjärvellä kulutusperäiset päästöt syntyivät pääosin kotitalouksien kulutuksesta. Siinä suurimpina päästönlähteitä ovat liikkuminen ja asuminen.

Lisätietoa, lähde ja laskentamalli: [Hiilineutraalisuomi > Kuntien ja alueiden kulutusperusteiset kasvihuonekaasupäästöt](#). Oman kulutuksen päästöt voi laskea [Ilmastodieetissä](#).

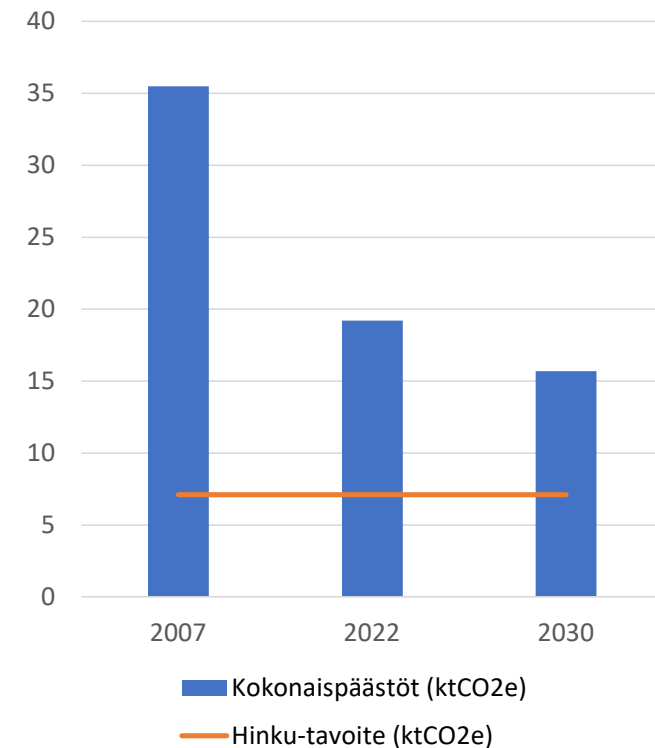
Arvio tulevasta päästökehityksestä

- Päästökehityksen vertailuvuodeksi valittiin 2007 Hinku-laskentasäännön mukaisesti.
- Rautjärven kunnan kokonaispäästöt ovat vähentyneet Suomen Ympäristökeskuksen (Syke) tilastoissa vertailuvuoden 2007 tasosta (35,3 ktCO₂e) vuoden 2022 tasoon (19,2 ktCO₂e) 46 % ja asukaskohtaiset päästöt 27 %.
- Syken skenaariotyökalun mukaisen perusskenaarion, eli olemassa olevien politiikkatoimien ja muiden kansallisella tasolla päätettyjen toimien mukaan Rautjärven päästöt tulevat vuoteen 2030 mennessä vähenemään vielä noin 3,5 ktCO₂e vuoden 2022 tasosta.
- Tällöin kokonaispäästövähennys vuosina 2007-2030 on 55,2 %.
- Matkaa 80 % päästövähennystavoitteeseen jää vielä 9 ktCO₂e.
- Lähde: [SYKE - kuntien ja alueiden khk-päästöt \(hiilineutraalisuomi.fi\)](https://hiilineutraalisuomi.fi)

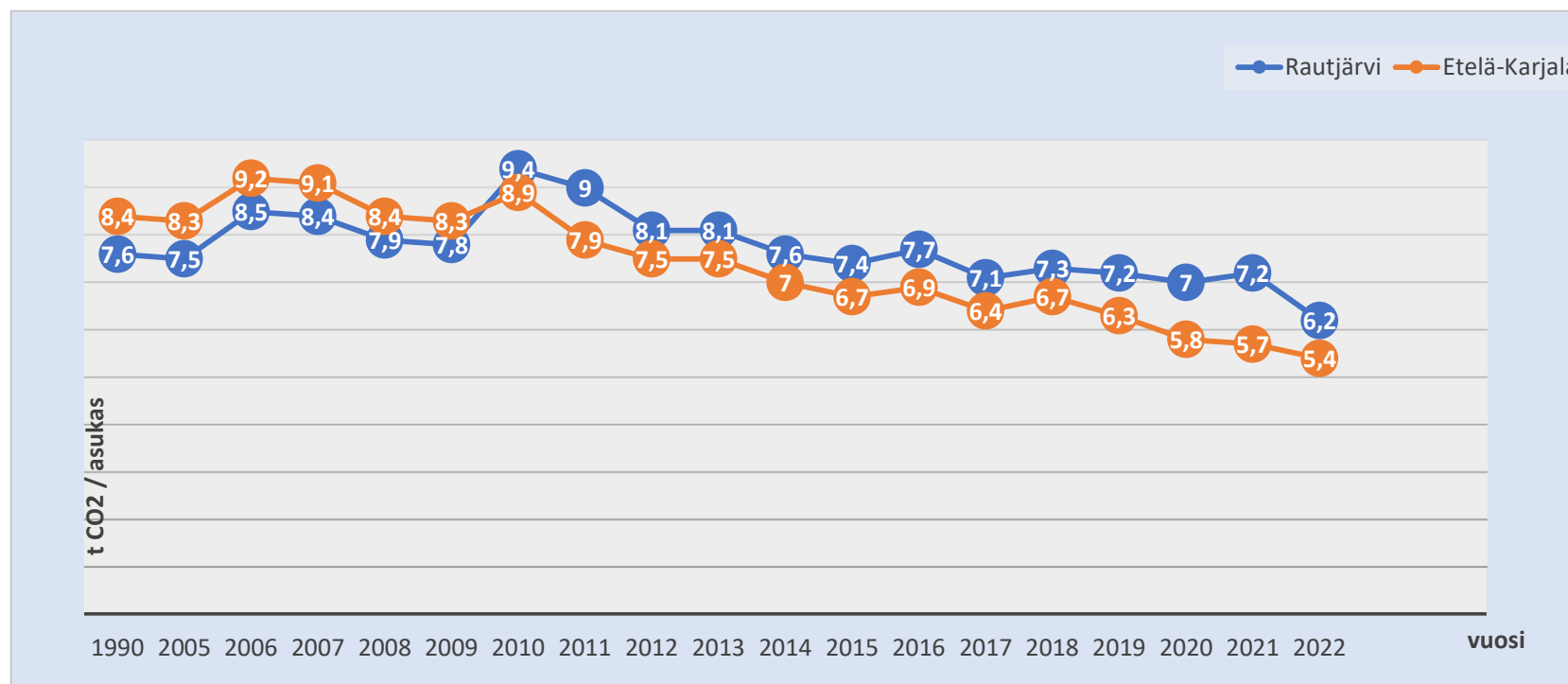
Ilmastosuunnitelmassa esitetään tiedot kunnan alueelta aiheutuvista kasvihuonekaasupäästöistä päästökauppaan kuuluvia erillisvoimalaitoksia ja teollisuuslaitoksia sekä raskasta kauttakulkuliikennettä (paketti-, kuorma- ja linja-autot) lukuun ottamatta. Tämä päästölaskennan rajausta vastaa kuntien ja alueiden käyttöperusteisen päästötietopalvelun niin sanotun Hinku-laskentamenetelmän mukaista laskentarajausta ilman laskennallisia päästöhyvityksiä.

Lähde: [Opas kunnan ilmastosuunnitelman valmisteluun](#)

Rautjärven
kasvihuonekaasupäästöjen
toteuma ja skenaario

Käyttöperusteisten päästöjen kehitys / asukas Rautjärvellä ja Etelä-Karjalassa

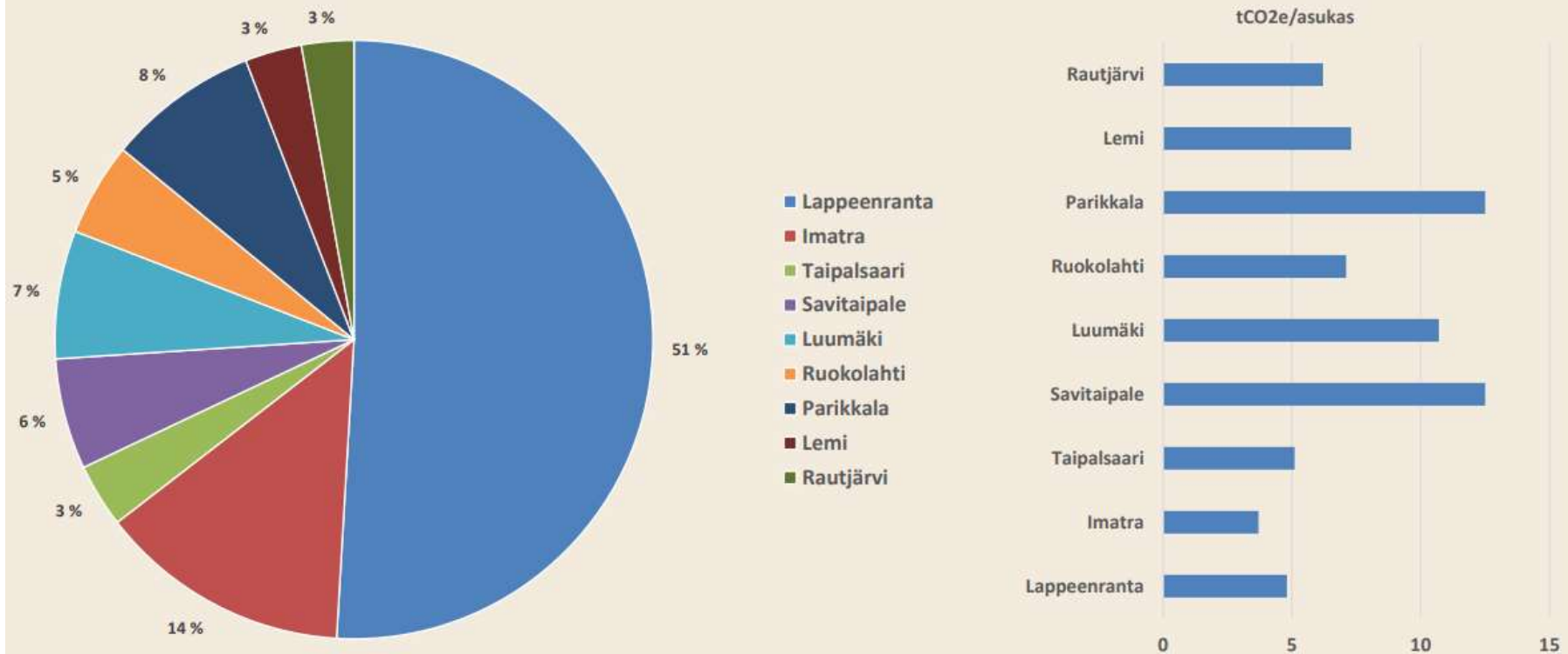
Mitä tapahtui vuonna 2010?

Sama on havaittavissa koko Suomen päästökehityksessä.

[Tilastokeskus](#) selittää asian näin: "Sähkön kulutus kasvoi 8 prosenttia vuonna 2010. Teollisuuden ja lämmityskäyttöön ostetun sähkön käyttö kasvoi, mihin vaikutti teollisuustuotannon elpyminen ja keskimääräistä kylmempi talvi."

Laskentamalli: Hinku-laskenta ilman päästöhyvityksiä

Päästöjen jakautuminen kunnittain

Lähde: Hiilineutraali Etelä-Karjala tiekartta -luonnos (kaavion tiedot vuodelta 2022)

Rautjärven kunnan päästövähennystavoite

- Tavoitteita suunnattiin päästöskenaariotyöpajassa syksyllä 2023 (ks. Täydentävä materiaali).
- Kuntien ilmastotyöryhmässä yhteisesti sovittiin, että kunnan ilmastosuunnitelmaan tullaan asettamaan kaksi päästövähennystavoitetta, jotka ovat yhtä aikaa voimassa.
- Tavoite 1 ei sisällä päästöhyvityksiä, kun taas tavoite 2 sisältää HINKU-laskentasääntöjen mukaiset päästöhyvitykset.
- Rautjärvellä päästöhyvityksiä on arveltu tulevaisuudessa saatavan aurinkovoimasta, biokaasun tuotannosta (EKJH:n omistusosuus) ja maankäyttösektorin nieluja lisäävistä tai turvemaiden CO₂-päästöjä vähentävistä toimista (LULUCF).

• Rautjärven tavoite 1.

- Vähennetään alueen kasvihuonekaasupäästöjä **60 %** vuodesta 2007 vuoteen 2030.
- Tällöin vuoden 2030 kokonaispäästöjen tulisi olla **14,12 ktCO₂e tai alle**.

• Rautjärven tavoite 2.

- HINKU-tavoite eli päästöhyvitykset mukaan luettuna vähennetään alueen kasvihuonekaasupäästöjä **80 %** vuodesta 2007 vuoteen 2030.
- Hyvitykset mukaan luettuna vuoden 2030 kokonaispäästöjen tulisi olla **7,06 ktCO₂e tai alle**.

2. Ilmastotyön painopisteet ja strategiset tavoitteet vuosille 2025-2029

Rautjärven kunnan strategiassa yhtenä arvona on vastuullisuus; halutaan panostaa hiilineutraaliuteen ja vihreän siirtymän teknologioihin. Tavoitteena on päästöttömään energiaan perustuvan yritystoiminnan kehittyminen ja etätyön edellytysten parantaminen.

Rautjärven kunta linjaa vuosien 2025-2029 tärkeimmiksi ilmastotyön painopisteiksi ja strategisiksi tavoitteiksi ilmastojohtamisen sekä energia- ja liikennesektorin keskeisimmät toimenpiteet.

Ilmastojohtamisella tarkoitetaan organisaation toimintatapoja ja ilmastotyötä ohjaavia työkaluja. Hyvällä ilmastojohtamisella kunta voi saavuttaa päästövähennysten lisäksi muitakin etuja kuten kustannussäästöjä, kilpailuetua ja vetovoimaa.

Energiatehokkuus säästää rahaa ja vähentää päästöjä. Kestävä liikkuminen edistää kävelyä, pyöräilyä, joukkoliikennettä sekä tietoliikenneverkkojen kautta myös etätyön mahdollisuuksia. Kaikilla näillä on positiivisia ilmastovaikutuksia.

2.1 Ilmastojohtaminen

Toimenpide	Aikataulu	Vastuu- ja yhteistyötaho
Käydään läpi kunnan ilmasto-/HINKU-työryhmän toiminta ja vastuut	2025	Elinympäristöpalvelut, kunnan toimialat
Ilmastosuunnitelman toteutumista seurataan kunnan ilmasto-/HINKU-työryhmässä 2 krt / vuosi	Alkaen 2025	Ilmastotyöryhmä
Lisätään vuoropuhelua seudullisen ympäristötoimen kanssa kutsumalla mukaan ilmastosuunnitelman seurantaan	Alkaen 2025	Kunnan toimialat, Imatran seudun ympäristötoimi
Kunnalle laaditaan vuosittain suunnitelma päästöjä vähentävistä toimista ja investoinneista	Alkaen 2025	Ilmastotyöryhmä
Viestitään ilmastotyöstä kuntaorganisaation sisällä sekä ulospäin	Alkaen 2025	Viestintä, kunnan toimialat
Hyödynnetään hankerahoitusta ilmastotyön edistämiseksi sekä itse hakien että yhteishankkeisiin osallistumalla	Jatkuva	Kunnan toimialat
Ilmastotyötä edistetään vapaaehtoisten sopimusten kautta	Jatkuva	Kunnan toimialat
Vaikutusten ennakoarvioinnissa otetaan huomioon ilmastovaikutukset	Jatkuva	Kunnan toimialat, elinympäristöpalvelut, hankinnat
Huomioidaan energiatehokkuus julkisissa hankinnoissa	Alkaen 2025	Kunnan toimialat, elinympäristöpalvelut, hankinnat

2.2 Energia - Keskeisimmät toimenpiteet

Toimenpide	Aikataulu	Vastuu- ja yhteistyötahot
Luovutaan lopuissakin kunnan kiinteistöissä fossiilisesta lämmityksestä ja korvataan esim. lämpöpumppuratkaisuilla	Käynnissä	Elinympäristöpalvelut
Kehitetään kiinteistöjen energiatehokkuutta mm. älykkäillä ohjausjärjestelmillä ja tilatehokkuutta parantamalla	Aloitettu	Elinympäristöpalvelut
Lisätään kunnan aurinkoenergian tuotantoa ja edistetään yksityisten asukkaiden aurinkoenergian tuotannon mahdollisuuksia	Aloitettu	Elinympäristöpalvelut
Otetaan energiatehokkuus ja vähähiilisyys huomioon talonrakennus- ja infrahakkeissa sekä purkukohteissa jo suunnitteluvaiheessa.	2025 alkaen	Elinympäristöpalvelut

2.3 Liikenne - Keskeisimmät toimenpiteet

Toimenpide	Aikataulu	Vastuu- ja yhteistyötahot
Laaditaan ja toimeenpannaan pyöräilyn ja kävelyn kehittämissuunnitelma	2025	Kunnan toimialat, maakuntaliitto
Edistetään kävelyä ja pyöräilyä ylläpitämällä ja kehittämällä kevyen liikenteen väyliä, pyöräilyreittiverkostoa ja pyörän pysäköintimahdollisuuksia myös matkailun tarpeet huomioiden	Jatkuva	Elinympäristöpalvelut
Edellytetään kilpailutuksissa vähäpäästöistä kalustoa	Heti	Kunnan toimialat
Tarjotaan sähköauton latausmahdollisuutta kunnan kiinteistöissä lainsäädännön velvoitteiden mukaisesti sekä matkailun tarpeet huomioiden	Heti	Elinympäristöpalvelut
Edistetään ja osallistutaan tietoliikenneverkkojen kehitystyöhön asukkaiden etätyön ja digitaalisten palveluiden mahdollistamiseksi	Jatkuva	Kunnan toimialat, ELY-keskus, Teleoperaattorit, Traficom, LVM, paikalliset toimijat
Edistetään julkisen liikenteen pysymistä liikkumismahdollisuutena ja jatketaan aktiivista edunvalvontaa junaliikenteen kehittämiseksi	Jatkuva	Kunnan toimialat, VR, maakuntaliitto

3. Ilmastotyön muut tavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2025-2029

- 3.1 Kestävän energiantuotannon ja -käytön mahdollistaminen
- 3.2 Kestävä liikkuminen
- 3.3 Kestävä ruokajärjestelmä ja maatalous
- 3.4 Metsät, hiilinielut ja luonnon monimuotoisuus
- 3.5 Kierrätys ja kiertotalous
- 3.6 Ympäristö-/ ilmastokasvatus
- 3.7 Kestävä matkailu
- 3.8 Viestintä ja osallistaminen
- 3.9 Kärjet kunnan sopeutumistyöhön

3.1 Kestävän energiantuotannon ja -käytön mahdollistaminen

Toimenpide	Aikataulu	Vastuu- ja yhteistyötahot
Huomioidaan ja mahdollistetaan yksityisen tuuli- ja aurinkoenergian tuotannon potentiaali kaavoituksessa ja luparatkaisuilla	Kun mahdollista / heti	Kaavoitus, maakuntaliitto, ELY, valtionhallinto, puolustusvoimat
Mahdollistetaan yksityisten toimijoiden sähkön ja lämmön varastointihankkeet kaavoitus- ja luparatkaisuilla	2025 alkaen tai kun ajankohtaista	Kaavoitus, yritykset, päättäjät
Mahdollistetaan ja edistetään innovatiivisten energiaratkaisujen toteutumista kunnan alueella (esim. vetyteknologia, power to X)	2025 alkaen tai kun ajankohtaista	Kaavoitus, yritykset, päättäjät, Vetylaakso
Jatketaan fossiilittoman kaukolämmön tuotantoon liittyviä toimintamalleja ja käytäntöjä	Käynnissä	Elinympäristöpalvelut, Simpeleen Lämpö Oy Metsä Board Oyj
Tuetaan neuvonnan ja viranomaistyön puitteissa asukkaita ja yrityksiä energiaremontteihin liittyvissä kysymyksissä	Jatkuva	Rakennusvalvonta, kaavoitus, Etelä-Karjalan energianeuvonta

3.2 Kestävä liikkuminen

Toimenpide	Aikataulu	Vastuu- ja yhteistyötahot
Suunnitellaan ja ideoidaan käytäntöjä yhteiskäyttöisen vähäpäästöisen ajoneuvon käyttöönottamiseksi	2026	Kunnan toimialat
Kehitetään ja jatketaan kannustimia henkilöstön kestävään työmatkaliikenteeseen , kuten sähköauton latausetu ja työsuhdepyöräetu	Käynnissä	Kunnan toimialat
Kannustetaan henkilöstöä hyödyntämään työ- ja virka-ajossa kimppakyytejä	Käynnissä	Kunnan toimialat
Tarkastellaan kaavoitusprosessien yhteyksissä ilmastovaikutuksia, ml. vaikutukset liikenteeseen	Alkaen 2025	Kaavoitus
Osallistutaan aktiivisesti maakunnalliseen julkisen liikenteen ja liikkumispalveluiden kehitystyöhön tunnistaen joukkoliikenteen tärkeys pito- ja vetovoimatekijänä sekä sosiaaliset vaikutukset	Alkaen 2025	Kunnan toimialat, maakuntaliitto, ELY, naapurikunnat, valtionhallinto
Mahdollistetaan yksityisten sähköauton latauspisteiden toteutus kunnan alueella	Jatkuva	Kunnan toimialat, kaavoitus
Edistetään ja mahdollistetaan biokaasun tankkausaseman rakentaminen kunnan alueella	Jatkuva	Kunnan toimialat

3.3 Kestävä ruokajärjestelmä ja maatalous

Toimenpide	Aikataulu	Vastuu- ja yhteistyötahot
Vahvistetaan lasten ja nuorten ruoan arvostusta sekä kestäviä ruokailutottumuksia	Alkaen 2025	Hyvinvointipalvelut, ruokapalvelut
Kytetään lähiruoka osaksi matkailun kehittämistä	Alkaen 2025	Kunnan toimialat, viestintä, matkailu-yrittäjät ja ruoantuottajat, kalastajat
Ollaan hankeyhteistyön kautta mukana edistämässä kosteikkoviljelyn mahdollisuuksia	Alkaen 2025	Lappeenrannan kaupunki, kunta maaseututoimi, MTK, ProAgria

3.4 Metsät, hiilinielut ja luonnon monimuotoisuus

Toimenpide	Aikataulu	Vastuu- ja yhteistyötahot
Ilmastosuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet jalkautetaan päivitettävään metsäsuunnitelmaan , jossa otetaan huomioon kestävän metsänhoidon suositukset	Alkaen 2025	Elinympäristöpalvelut
Panostetaan kunnan rooliin tiedottajana, viestijänä ja vuorovaikuttajana myös metsäasioissa	Alkaen 2025	Kunnan toimialat, viestintä
Varmistetaan, että hankkeet, joilla voi olla merkittäviä luontovaikutuksia, ovat sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväällä pohjalla	Jatkuva	Kaavoitus, rakennusvalvonta, yhteistyössä ELY, osakaskunnat, yksityiset toimijat
Huomioidaan hiilinielut, hiilivarastot ja luonnon monimuotoisuus kunnan maankäytössä ja kaavoituksessa	2025	Elinympäristöpalvelut
Pidetään yllä maaseutumaiseman monimuotoisuutta	Jatkuva	Elinympäristöpalvelut, viestintä
Osallistutaan maakunnalliseen luonnon monimuotoisuustyöhön	Alkaen 2025	Maakuntaliitto, ELY-keskus, Leader- ryhmät
Edistetään luonnon monimuotoisuutta ja virkistysarvoja säilyttämällä lähi- ja virkistysmetsät ja perustamalla niittyjä ja puutarhapalstoja	Alkaen 2025	Elinympäristöpalvelut
Toimitaan kunnan toimivallan puitteissa alueellisten vesienhoitosuunnitelmien tavoitteiden saavuttamiseksi	Jatkuva	Elinympäristöpalvelut

3.5 Kierrätys ja kiertotalous

Toimenpide	Aikataulu	Vastuu- ja yhteistyötahot
Järjestetään lajiteltavien jätteiden keräys tehokkaasti ja toimivasti	Jatkuva	EKJH, Elinympäristöpalvelut, viestintä
Tutustutaan tarjolla oleviin kierto- ja jakamistaloutta edistäviin palveluihin ja otetaan niitä käyttöön soveltuvin osin	Alkaen 2025	Elinympäristöpalvelut, viestintä, EKJH

3.6 Ympäristö- ja ilmastokasvatus

Toimenpide	Aikataulu	Vastuu- ja yhteistyötahot
Selvitetään kouluilla ja päiväkodilla kiinnostusta Vihreän lipun toimintaan	2025-2026	Hyvinvointipalvelut
Lisätään lasten ja nuorten luontotietämystä ja –kontakteja ja luonnon monimuotoisuuden arvostusta	Jatkuva	Hyvinvointipalvelut
Toteutetaan kouluilla ympäristö- ja ilmastokasvatuksen lisäksi myös energiakasvatusta	Alkaen 2025	Hyvinvointipalvelut, Energianeuvonta
Osallistetaan lapset ja nuoret kunnan ilmastotyöhön yleistyvän ilmastoahdistuksen helpottamiseksi	Alkaen 2025	Hyvinvointipalvelut, Elinympäristöpalvelut

3.7 Kestävä matkailu ja retkeily

Toimenpide	Aikataulu	Vastuu- ja yhteistyötahot
Toimitaan kestävän matkailun toimenpideohjelmien mukaisesti	Jatkuva	Elinvoima, Elinympäristöpalvelut
Ylläpidetään ja kehitetään alueen retkeilyreitistöjä ja luontopolkuja	Jatkuva	Elinvoima, Elinympäristöpalvelut

3.8 Viestintä ja osallistaminen

Toimenpide	Aikataulu	Vastuu- ja yhteistyötahot
Tehdään ilmastosuunnitelmaa ja ilmastotyötä tutuksi kuntaorganisaatiossa	Alkaen 2025	Kunnan toimialat, viestintä
Kunta kannustaa ja näyttää esimerkkiä toteuttamalla ilmastoviestintää asukkaille sekä yrityksille	Alkaen 2025	Viestintä, kunnan toimialat, energianeuvonta, Motiva (viestintämateriaalit)
Kunta osallistuu ilmastotyötä tukevien tapahtumien järjestämiseen ja on myös aktiivisesti mukana erilaisissa kampanjoissa ja teemaviikoissa	Alkaen 2025	Viestintä, kunnan toimialat
Tehdään ilmastoviestinnässä yhteistyötä naapurikuntien, maakuntaliiton ja muiden sidosryhmien/verkostojen kanssa	Alkaen 2025	Viestintä, naapurikunnat, maakuntaliitto, muut sidosryhmät/verkostot/toimijat, järjestöt

3.9 Kärjet kunnan sopeutumistyöhön

1. **Viherverkosto:** Puisto- ja taajamametsien tärkeä rooli on tunnistettu – niillä on viilentävä vaikutus hellejaksojen aikana. Myös varjostavia puita tulee säilyttää kuumuudelle alttiiden rakennusten lähellä. Lisäksi selvitetään muita tarpeita ja keinoja kunnan kiinteistöjen viilentämiseksi.
2. **Hulevesijärjestelmä:** Järjestelmän riittävyys tarkistetaan taajamassa äkillisten rankkasateiden varalta. Tunnistetaan ja korjataan riskikohteet osana kokonaisvaltaista hulevesisuunnittelua. Lisätään tarvittaessa etenkin luonnonmukaisia hulevesien suodatusmenetelmiä. Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin sekä muihin häiriötilanteisiin ja poikkeuksiin olemassa olevan varautumissuunnitelman mukaisesti.
3. **Matkailu ja virkistys:** Turvataan retkeilyn ja matkailun kannalta keskeisiä tekijöitä, kuten luonnon monimuotoisuutta ja luontoarvoja. Minimoidaan matkailun haitallisia vaikutuksia luonnonympäristöihin esimerkiksi huomioimalla riskiherkät alueet matkailu- ja virkistysinfrastruktuurin suunnittelussa.
4. **Yhteistyö:** Vahvistetaan yhteistyötä ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta keskeisten sidosryhmien ja yhteistyötahojen kanssa. Osallistutaan ilmastonmuutokseen sopeutumista tukeviin maakunnallisiin hankkeisiin.

4. Suunnitelman toteutumisen seuranta

Jenny Tauriainen, 6A

Ilmastosuunnitelman päivitys, toteutus ja seuranta

Kunnan ilmastotyöryhmä päivittää ja seuraa ilmastosuunnitelman toteutumista kaksi kertaa vuodessa. Toimenpiteitä toteuttavat kaikki toimialat.

Ilmastosuunnitelman toimenpiteiden etenemisen seurantaan ja päivittämiseen käytetään tätä asiakirjaa. Seurannassa hyödynnetään indikaattoreita, joita tarkastellaan ja päivitetään tarvittaessa. Etenemisen seurannassa ilmastosuunnitelman toimenpiteet merkitään seuraavilla värikoodeilla, etenemistilanteen mukaan:

Punainen = ei vielä aloitettu, jäljessä

Keltainen = suunnitteilla

Sininen = toteutuksessa

Vihreä = valmis

Seurantaindikaattorit 1/3

Toimenpide- kokonaisuus	Indikaattori	Lähde	Tiedon saatavuus
Ilmastojohtaminen	Kuntaan myönnetty ulkoinen ilmastotyön rahoitus	Tilinpäätös	Vuosittain
	Ilmastotyön investoinnit	Talousarvio / ilmastobudjetti	Vuosittain
Uusiutuva energia ja energiatehokkuus	Kaukolämmön, öljylämmityksen, sähkölämmityksen ja muun lämmityksen yhteenlasketut päästöt ktCO ₂ e	Syke	Vuosittain
	Kulutussähkön päästöt ktCO ₂ e	Syke	Vuosittain
	Kunnan kiinteistöjen lämmitysöljyn kustannukset €	Elinympäristöpalvelut	Vuosittain
	Kunnan aurinkoenergian vuosituotanto	Elinympäristöpalvelut	Vuosittain
	Kunnan sähkön vuosikulutus	Elinympäristöpalvelut	Vuosittain

Seurantaindikaattorit 2/3

Toimenpide-kokonaisuus	Indikaattori	Lähde	Tiedon saatavuus
Kestävä liikenne ja liikkuminen	Tieliikenteen päästöt kunnassa CO ₂ e/vuosi	Syke	Vuosittain
	Sähkö/täyshybridi/kaasuautojen osuus kaikista kuntaan rekisteröidyistä ajoneuvoista	Tilastokeskus	Vuosittain
	Kulutapaosuuksien mittaukset	Etelä-Karjalan liikkumistutkimus	Seutukunnittain (Parikkala, Rautjärvi, Ruokolahti), viiden vuoden välein
Kestävä ruokajärjestelmä ja maatalous	Kotimaisia raaka-aineita ja LUOMU-raaka-aineita hyödyntävien kasvisruokapäivien määrä lkm /kasvisruoan kulutus vuodessa kg	Ruokapalvelut	Vuosittain
	Ruokahävikin määrä kg	Ruokapalvelut	Vuosittain
Metsät, hiilinielut ja luonnon monimuotoisuus	Kunnan metsien hakkuumäärät	Elinympäristöpalvelut	Vuosittain
	Hakkuumäärät kunnan alueella	LUKE	Vuosittain
	Suojeltujen metsien pinta-ala	LUKE	Kolmen vuoden välein

Seurantaindikaattorit 3/3

Toimenpide-kokonaisuus	Indikaattori	Lähde	Tiedon saatavuus
Ilmastoviisas maankäyttö, vähähiilinen rakentaminen ja infra	Toteutettujen kaavojen ilmastovaikutusten arviointien lkm	Elinympäristöpalvelut	Vuosittain
	Toteutettujen rakennus-, saneeraus-, purku- ja infrahankkeiden yhteenlasketut päästöt	Elinympäristöpalvelut	Vuosittain
	LED-valojen osuus kunnan katu- ja ulkovaloista %	Elinympäristöpalvelut	Vuosittain
Jätteen käsittely ja kiertotalous	Jätteen käsittelyn päästöt ktCO ₂ e	Syke	Vuosittain
	Kierrätysaste ja muut kiertotalouden indikaattorit	EKJH	Vuosittain
Viestintä, vuorovaikutus, yhteistyö	Ilmastoviestinnän julkaisut kunnan viestintäkanavissa kpl	Viestintä	Vuosittain
	Yrityksille suunnattujen ilmastoon liittyvien infotilaisuuksien lkm	Kunnan eri toimialat	Vuosittain